

A Székely Útkereső levelesládájából V.

Közzéteszi: Beke Sándor

1994. január 11. — 1994. december 20.

Benkő András — Beke Sándornak

Kvár, 1994. jan. 11.

Benkő András
3400 Kvár [=Kolozsvár]
Aleea Iezer: 2.
Bl. J/3 ap. 27

Beke Sándor úrnak,
az Erdélyi Gondolat könyvkiadó igazgatójának,
a Székely Útkereső szerkesztőjének

Kedves Beke Úr!

Először is köszönöm az újesztendei jókívánságokat tolmácsoló képeslapot, s én is hasonló jókkal-szépekkel viszonzom! Remélhetőleg az újév újabb sikereket tartogat mind kiadói, mind szerkesztői tekintetben...

Már korábban is szerettem volna írni, s megérdeklődni néhány dolgot:

a) Mi a helyzet az Útkeresővel? Megjelent-e, megjelenik-e — akár összevontan is —, szükség van-e további írásokra a hazai magyar zenei fejlődéstörténettel kapcsolatban?

b) Hasonlóképpen szeretném tudni: miképpen alakult a Zoltán anyaggal kapcsolatosan benyújtott pályázat; utaltak-e ki valamit, s egyáltalán napvilágot lát-e a füzet, vagy lekerült műsorról?

Jóval az ünnepek előtt értesültem róla, hogy egyik nagyon becsületes és szorgalmasan dolgozó tanügyi emberünk, Péterfy Emília betérjlesztett az Erdélyi Gondolathoz egy kéziratot. Kívánatos lenne, ha lehetőségeinkhez képest támogatni tudnók ezt a székelyföldi munkát, hisz nemcsak a szerző, hanem a sajtó alá rendező is székely.

(Ezt amolyan nemes lokálpátriotizmusként említem!)

Válaszát várva, további jó munkát kívánok,
szívélyes üdvözlettel:

Benkő András

Vekerdi József — Beke Sándornak

Budapest, 1994. I. 14.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
NEMZETKÖZI CSERESZOLGÁLAT
1827 Budapest I., Budavári Palota F épület

Beke Sándor
Erdélyi Gondolat Kiadó
RO — 4150 Odorheiu Secuiesc [=Székelyudvarhely]
Str. Croitorilor nr. 10/6

Tisztelt Szerkesztő úr!

Újsághírből értesültünk arról, hogy az Erdélyi Gondolat Kiadó könyvkiadó gyanánt is működik és rendszeresen jelentet meg magyar nyelvű kiadványokat. Szeretnénk megkérni Önt arra a szívességre, hogy az összes eddigi megjelent kiadványuk címét küldje el nekünk és a jövőben automatikusan küldjenek 1–1 példányt minden könyvkiadványukból.

Ellenértékét akár pénzben, akár magyarországi kiadványokkal biztosíthatjuk.

Lekötelezne bennünket, ha tájékoztatna arról, milyen más könyvkiadók tevékenykednek még Székelyudvarhelyen, mert valamennyihez (sőt minden erdélyi magyar könyvkiadóhoz) hasonló érdeklődéssel kívánunk fordulni.

Szíves válaszát előre is köszönjük:

Dr. Vekerdi József
a Nemzetközi Csereszolgalat vezetője

Vekerdi József — Beke Sándornak

Budapest, 1994. I. 24.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
NEMZETKÖZI CSERESZOLGÁLAT
1827 Budapest I., Budavári Palota F épület

Beke Sándor
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
RO — 4150 Odorheiu Secuiesc [=Székelyudvarhely]
Str. Tamási Áron Nr. 87.

Tisztelt Beke Sándor!

Úgy látszik, keresztezte egymást a mi levelünk és az Ön küldeménye. Néhány napja érkezett hozzánk 1993. november 23-án útnak indított könyv- és folyóiratküldeménye, a *Székely Útkereső* hiányzó számai, valamint Nagy Irén, Eminescu és az Ön verseskötete.

Figyelmességét hálásan köszönjük, és várjuk konkrét magyarországi könyv-kéréseiket:

Dr. Vekerdi József
osztályvezető

Mezővári László — Beke Sándornak

Budapest, 1994. évi január hó 24-én

MAGYAR ÍRÓSZÖVETSÉG KÖNYVTÁRA
Budapest VI., Bajza u. 18.
1406

Beke Sándor Úrnak
az „Erdélyi Gondolat” Könyvkiadó főszerkesztőjének
4150 ODORHEIU SECUIESC [=Székelyudvarhely]
Tamási Áron u. 87.

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Őszinte örömmel és hálás köszönettel nyugtázzuk az Írószövetség könyvtárának küldött könyveket és folyóiratokat. Ezeket máris felvettük a könyvtár állományába. Ami a jövőbeni kapcsolatokat illeti, javasoljuk, hogy a szerkesztőség tagjai a magyarországi látogatások alkalmával keressék fel könyvtárunkat is. Természetesen mi is hasonlóan járunk el.

Szívélyes üdvözlettel:

(Mezővári László)
könyvtárvezető

Ferenczy Endréné — Beke Sándornak

[Budapest,] 1994. 03. 07.

Országos Széchényi Könyvtár
H—1827 Budapest I., Budavári Palota „F” épület

Ügyintéző: Karajos Kinga
Iktatószám: 470/94

Beke Sándor
főszerkesztő úrnak
4150 Odorheiu Secuiesc [=Székelyudvarhely]
C. P. 40

Tisztelt Uram!

Az Országos Széchényi Könyvtár, mint magyar nemzeti könyvtár gyűjti a világon bárhol megjelenő magyar nyelvű és magyar vonatkozású kiadványokat, így az Önök közreadásában megjelenő *Székely Útkereső* című lapot is, amelynek alábbi számai vannak meg állományunkban:

1. évf. 1990, 1–9.,
2. évf. 1991. 1–6.,
3. évf. 1992. 1–6.

Érdeklődnénk, hogy a fenti számokon kívül megjelent-e még további szám, s azok egy példányát eljuttatnák-e címünkre, hogy a későbbi nemzedékek olvasói és kutatói számára is hozzáférhetővé váljék.

Reméljük szíves segítőkézségüket.

Köszönettel

(Dr. Ferenczy Endréné)
igazgató

Szócs István — Beke Sándornak

Kolozsvár, 1994. aug. 11.

Kedves Beke Sándor Úr!

Hálásan tudósítom, hogy a mai napon megkaptam küldeményét, az Erdélyi Gondolat kiadásában megjelent öt kötetet (tartozom-e értük valamivel?), restellkedve mondom, hogy szinte már nem is hittem bennük. Természetesen, legjobban az Antológiának örvendeztem. Nyilván elaggott agyamnak tulajdoníthatóan, A hallgatás csapdái c. cikk megírására már nem is emlékeztem. Jellemző, hogy az utóbbi hetekben a Székely Krónikáról szóló írást két szerkesztőség is kérte, a Hargita s egy kisebb magyarországi kiadó; — hivatkozhatom az Erdélyi Gondolatra, hogy vegyék át onnét, persze, feltüntetve az Önök nevét és címét? Sajnos, könyvvarusi forgalomban itt eddig e köteteket nem láttam, de az lehet az én hibám is. Kik forgalmazzák?

Még egyszer köszönöm!

Szócs István

Veress Dániel — Beke Sándornak

Sepsiszentgyörgy, 1994. augusztus 17.

B E K E Sándor úrnak

Székelyudvarhely

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Kedves Barátom!

Köszönöm a tiszteletpéldányként küldött Székely Útkereső Antológiát. Szép és hasznos vállalkozás, miként kiadói és lapszerkesztői tevékenységetek is. Azt hiszem, hogy a terjesztés a legnagyobb gond. Én lapotokat egyáltalán nem látom.

Persze ez azzal is összefügg, hogy mióta nyugdíjas vagyok, másfél éve, jobbadán a lábam sem tettem ki a lakásból egészségi és más okokból. A magyarázat hosszadalmas lenne. Viszont kedves gesztusotokat viszonzni szeretném: mellékelten küldök egy kis füzetet, Misztótfalusi-monodrámám pesti kiadását. Talán recenzáljátok, akár — ha úgy vélitek — közölhetitek is.

A kiadvány a Magyar Bibliofil Társaság tagjai részére készült, könyvforgalomba nem került, nem megvásárolható. Tehát éppen azokhoz, honosainkhoz nem jut el, akikért megíratott. Valamiképpen légüres térben élünk és dolgozunk. Én őszire fejezek be egy kis könyvet. Címe az, ami a tartalma: *A XVI–XVIII. századi erdélyi magyar kortörténetek és emlékirások életrajza és jellegتنا* — Művelődéstörténeti esszéfüzér. Ha érdekelne, kiválaszthatok a már véglegesített negyven fragmentumból egyet közlésre. Miután nemrég jelent meg Bethlen János kiváló Erdély története (1629–1673), ezt a részt ajánlanám. Terjedelme tíz flekk.

Most pedig tájékozódni szeretnék egy kérdésben. Minap, egy Magyarországra régen kitelepült barátomon keresztül felszólítást kaptam, hogy magánszemélyek anyagilag támogatnák évi három-négy erdélyi magyar történeti-művelődéstörténeti kiadvány itteni kiadó által történő megjelentetését. Elsőként az én fenti munkámra gondoltak, s felkértek a továbbiakra vonatkozó cserkészésre és javaslattevésre. Nos, nékem azt kellene tudnom, hogy egy kb. 200–250 oldalas könyv megjelentetéséhez a feltételek megvannak-e? Egyáltalán, ha a dolgot perfektuálni lehet, papírt, nyomdát stb. tudnátok-e biztosítani, ugyanis az általam ismeretlen szponzorok egyidőben mind a romániai magyar írókat, mind egy itteni kiadót támogatni szeretnének egyéni indítékból, mondjuk azt, hogy nem üzleti, hanem hazafias buzgalomból. Kérem tehát az eligazító válaszodat, valamint igen jó lenne, ha egy költségvetésfélét is adni tudnál, hadd lássák — Ők forintban gondolkodnak! —, hogy egy jelzett könyv x-példányban való megjelentetése mennyibe kerülne. Talán nem érdektelen a dolog, én ezideig még senkivel ilyen tájékozódó-tapogatózó tárgyalást nem folytattam. Véletek kezdem.

Jó munkát. Szívélyes üdvözet,

Veress Dániel

Veress Dániel — Beke Sándornak

Sepsiszentgyörgy, 1994. augusztus 25.

BEKE Sándor úrnak

Székelyudvarhely

Kedves Barátom!

Küldeményed megkaptam. Köszönöm a gyors és meggyőző választ. Szemnek kedves, tartalmilag hasznos kiadványaitokat, melyeket természetesen el fogok olvasni, valamint a küldött hat darab Székely Útkereső-t átböngészés után eljuttatom néhány érdeklődő külföldi barátomnak, hadd figyeljenek jobban fel szerintem nem pusztán nemes, de alighanem hősiess vállalkozásokra.

A Pályázati űrlapot, e levéllel egyidőben megfelelő tájékoztató sorokkal postázom Kecskemétre, hadd lássuk, hogy gondolják az anyagi támogatásra hajlamosak. Mihelyt bármit megtudok, azonnal értesítelek, s akkor esetleg együttműködésünket konkrétabbá tudjuk tenni. Nos, én ezt a pályázati rendszert nyilván nem ismerem, Ti tudjátok, nekem — megítélésem szerint — az a feladatom, hogy a könyv még hátralevő utolsó negyed-részt is megírjam, másrészt fenntartsam számotokra, más kiadóval ne tárgyaljak. Gondolom, így kell értelmeznem, amit írtál. A példányszámról nyilvánvalóan még korai beszélni, én az olvasási kedv beszűkülését észlelem, viszont a dologban Néktek vannak tapasztalataitok. Mindenesetre a Ti könyveitek olcsóak, remélem, kelendők is, noha mint írtam, a hazai könyvterjesztés állapotát aggasztónak tartom.

Újabb életjelig fogadd szívélyes üdvözetem.

Veress Dániel

Zsigmond Győző — Beke Sándornak

[Sepsiszentgyörgy,] 1994. 08. 26.

Kedves Sándor!
Köszönöm a küldött antológia-példányt. Ha teheted, postázz még néhányat belőle. (...) Mellékelek egy a „Fórum”-nak mintájára írt rövid önéletrajzot a készülő kötethez. Részemről a „Megviselt szókkal” címet ajánlom.

A könyv a magyar Szent György-hagyományokról még mindig csírájában. Ahogy konkrétabbat írhatok, megteszem.

Kívánom a legjobbakat,
üdvözöl,

Győző

Benkő András — Beke Sándornak

Kolozsvár, 1994. szept. 2.

Kedves Beke úr!

Először is köszönöm a számomra postázott kis köteteket. Szép, ízléses kivitelezésűek, finom papírt is sikerült szereznie... Gratulálok a megjelentetéshez!!

Felhasználom az alkalmat, hogy megkérdezzem: a Zoltán Aladáról szóló füzetet felterjesztették-e az idén is, vagy teljesen levették műsorról? Segítene-e a megjelentetésében, ha papírban kaphatnánk segítséget?

Megkaptam üzenetét Nagy Olgán keresztül a *Zenetörténetünk* című sorozat folytatására vonatkozóan. Utánanéztam az eddigi anyagnak: eddig kilenc cikket küldtem, összesen 34 oldal terjedelemben. Ebből megjelent összesen hét (*1. Bevezetés, Őstörténet, Egyházi zene I–IV, Kóruskultúránk a 15-16. században, A 16. század világi zenéje — históriás énekek*, valamint *Az erdélyi fejedelmi udvar zenei életének I. része*): az utóbbi kettőről nincs hírem. Nekem az utolsó szám, mellyel rendelkezem, a III. évfolyam (1992) 5–6, ebben látott napvilágot a kóruskultúráról szóló cikk.

Kérem tehát, nézzen utána, mi lett a sorsa a két utolsó írásnak, s ha netalán megjelent, legyen jó és küldjön számomra is egy-egy példányt s a közlések ismeretében postázom a folytatást (a fejedelmi udvarról jönne meg néhány írás, majd ezt követő anyag a 17–18. század hangszeres anyagából és így tovább).

Várom sorait az említett kérdésekkel kapcsolatban, s további jó munkát kívánva

szívélyesen üdvözlöm:

Benkő András

Ráduly János — Beke Sándornak

Kibéd, 1994. szeptember 18.

Beke Sándornak
Székelyudvarhelyre

Kedves Sándor,

elkészültem a Komoróczy-kötetről szóló recenzióval, tudd meg, hogy nagy kedvvel foglalkoztam vele — mindez, persze, a szerző „javára” írandó. Egy kicsit a két és fél gépelt oldalt meghaladtam, de nem fékeztem magam, hadd maradjon teljes a könyvről kialakított koncepcióm.

Közben az jutott eszembe, hogy a gyermekvers-kötetem szerkesztője Te is lehetsz, hiszen költő vagy és gyermekíró is — meglátod, a szedés, tördelés — mivel versekről van szó — könnyedén megy majd, legalább is így gondolom én.

Ha kijön a második Nagy Olga-kötet, azt is postázzad, mert írni fogok róla.

A jó múltkorjában csak másnap kerültem haza, másnaposan: Balázsiéknál, Szentléleken töltöttem az éjszakát, jól éreztem magam közöttük.

Kitartó munkát kívánva, baráti szeretettel ölel

(Ráduly János)

Csire Gabriella — Beke Sándornak

[Bukarest,] 1994. szept. 22.

Kedves Beke Úr!

Küldöm az Orient Expresszből nagy örömmel egy Cimbora-antológiát bemutató számot (oldalt). Remélem, hogy ez a több mint beharangozó, fölkelte a könyv iránt az érdeklődést.

Felhívott Komoróczy úr tegnap, s érdeklődött a TV-lehetőségek iránt. Nálam, sajnos, nincsenek könyvek, azért nem kerestem meg a magyar adás vezetőjét. Lehetséges, hogy valakinél elfeküdtek az új kiadványok?

Barabás Istvántól kértem el az ő példányait. Ha addig semmi sem mutatkozik, az ő tiszteletpéldányait viszem el, bemutatásra.

Mindenképpen elkelné egy ilyen nagyobb hatású reklám, megérdemli a kiadója.

Üdvözlettel:

Csire Gabriella

Ui. Elküldtem a Ráduly-kéziratot, s a versekhez mellékeltem ajánlást; egy cikket a Székely Útkereső számára és két dedikált példányt az Elek apó Cimborájából.

Remélem, mindez azóta célba ért.

Balogh Edgár — Beke Sándornak

Kv., [19]94. okt. 5.

Kedves Beke Sándor,

Hálásan köszönöm a küldeményt, az Erdélyi Gondolat szép sorozatát, s köszönöm egy írásom közlését is az antológiában.

Szép a Cimborá-válogatás, jó a Komoróczy-féle magyar szóértelmezés, a kiadó kitett magáért.

Egyidejűleg feladva címére a Kolozsvárt megjelenő Erdélyi Kiskönyvtár *Szász utazás* című kötetét, Marlin-fordításaimat. Ez a téma nem közvetlenül székely tárgyú lévén itt jelent meg — hosszú idő után —, s az Erdélyi Gondolat számára közvetlenül újra erdővidéki témán dolgozom. Idejében jelentkezni fogok vele.

Szeretettel köszönti

Balogh Edgár

Ráduly János — Beke Sándornak

Kibéd, 1994. október 17.

Beke Sándornak
Székelyudvarhelyre

Kedves Sándor!

(...)

2. Elkészültem a Nagy Olga második könyvéről (Népi változatok szerelemre és házasságra) szóló ismertetővel is, hát mennyiségileg többre sikeredett, mint ahogy számítottam, de mentségemül szolgáljon, hogy maga a kötet is közel kétszáz oldalas — *volt tehát miről írni!*

3. Hozzáfogtatok-e már a gyermekverskötet kiadásához?

4. Ha a *Székely Útkereső* újabb száma kijön, postázz belőle, hadd dicsekedjem fűnek-fának, hogy milyen szépen szerepelek a hasábjain. (...)

6. Klárit és a gyermekeket szeretettel üdvözlöm.

7. Neked további jó egészséget és kitartó munkát kívánok.

Baráti öleléssel

Ráduly János

Csire Gabriella — Beke Sándornak

Bukarest, 1994. dec. 12.

Kedves Beke úr!

Megkaptam a Nagy Olga és szinte ugyanakkor a Marton Lili jóvoltából a Szabadságban megjelent kis ismertetőt a Cimborá-antológiáról. Így hát küldök belőle Önnek is egy példányt. Az ember csak elámul, hogy mennyire leszűkült minden lapban az irodalomnak és művészetnek szánt hely. Na, de annyi haszna van a cikknek, hogy felhívja az olvasó figyelmét a kiadványra, s ez is jól fog.

Nagy Olga is említette a jövő évi esélyt, a márciusi pályázatot. Remélem, ezúttal szerencsénk lesz. Mindenképpen mindkét benyújtott kéziratomat az Ön kezére bízom.

Ezúttal nem tudtam cikket küldeni, csak elnézését kérhetem. Annyira belekavarodtam a saját (új) munkámba, hogy kifutottam az időből. De ami késik, nem múlik. Majd — ha még áll az ajánlat — legközelebb jóvá teszem mulasztásomat.

Várom a Székely Útkeresőt, már Barabás Istvánnak is említettem, tekintettel A Hétbeli Lapszemléjére.

Kívánom, se a reményből, se a kiadási lehetőségekből ne hagyjunk ki soha. Jó munkát és további szép eredményeket kíván és üdvözetét küldi:

Csire Gabriella

Benkő András — Beke Sándornak

Kvár, 1994. dec. 20.

Kedves Beke úr!

Leányom átadta telefonüzenetét. Sok elfoglaltságom miatt nem tudtam azonnal válaszolni és egyéb anyagot is küldeni. Most került rá sor. Mellékelem a fejedelmi udvarról — illetve annak zenei életéről — szóló sorozat első cikkét. Úgy emlékszem, ez következett volna. Ha netalán rosszul emlékeznek, kérem jelezze és rövid időn belül, január első napjaiban szállítom az újabb cikket, illetőleg a folytatást Báthori István idejében kialakult zenéről. (Az utolsó cikk, amely a *Zene-történetünk* sorozatban megjelent: Kóruskultúra a 15–16. században, 1992 (III. évf.) 5–6. sz. 8–9. lapon.)

Ennek kötetben való megjelentetését még korainak tartom, mert folytatni szándékozom — a 20. századig: ez pedig még nincs meg olyan részletesen, amint szeretném (egy rövid változat *Az erdélyi magyar zene vázlatos története*, névmutatóval együtt 54 oldal, ezt azonban egy külföldi kötet számára írtam és annak megjelenése előtt nem akarom közölni).

Ha van számomra egy kötetnyi helye így 100 oldal körül, akkor hozzávetőlegesen két-három hónap alatt rögzíthetem egy korábbi dolgozat formáját, ez a *romániai magyar zeneírást* mutatná be.

A Zoltán Aladár-dolgozatról újabb híre nincsen? Valószínűnek tartom, hogy vissza fogom kérni az eredménytelen pályázat után.

Kérem, a megjelent dolgozatról küldjön majd két-három példányt.

Figyelemmel kísértem a kiadó munkáját, gratulálok szép eredményeihez és 1995-ben további jó munkát és megérdemelten gazdag eredményeket kívánok:

Benkő András

Erdélyi történelmi népballadák

III.

Válogatta: Ráduly János

TÖRTÉNELMI NÉPBALLADÁINK

A 13-as számú szövegünk (*A madéfalvi veszedelem*) javarészt már katonaballada, amely viszont „Madéfalva felgyújtását” adja elő, tehát egy kisközösség elpusztításáról szól. Igazi történelmi ének.

A 14-18-as számú szövegeinket *Bujdosóballada* típuscímmel láttuk el, van köztük olyan, amely foltehetőleg a XVII. században keletkezett, és

vannak újabbak is. Olyan alkotások ezek, amelyek javarészt a *történelmi események kiváltotta elbujdosás keserűségeit* éneklik meg. Bizonyos mértékben az úgynevezett siratóballadák rokonaival van dolgunk. Az „Utolszor borulok a hazai földre” állapotot a népköltészetből jól ismert „fogásokkal” ábrázolják.

Ráduly János

13

A madéfalvi veszedelem

(*Madéfalva 1764*)

Madéfalva szülőházám,
Ott szült engem édesanyám.
Mikor felnőttem én nagyra,
Besoroztak katonának.

Nem akartam fegyvert fogni,
Osztrák katonája lenni.
Körülvettek egy éjszaka,
Felgyújtottak éjfél-tájba.
